

Gravstenar

En stabil växtplats är guld värd för en lav som bara växer någon tiondels millimeter per år. De lavar som växer på gravstenar har därför hamnat rätt. Här kan de frodas under många årtionden.

Kanske undrar du varför de gamla gravstenarna ser "ovårdade" ut. Det beror på att livet frodas på dessa stenar. Lavar i grått, grönt, gult och orange växer tätt mot underlaget. Ett montage av färgplattor på avstånd, på nära håll en mosaik av former. Även mossor och alger trivs på stenarna. Genom att bara tvätta inskriptionen på stenarna bevaras samhällena av lavar, mossor och alger.

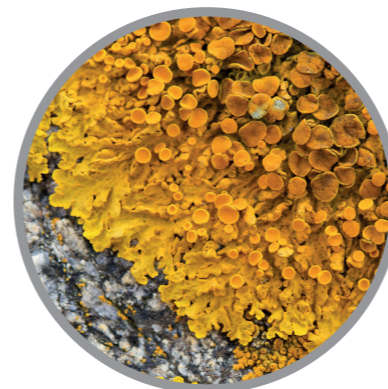
Det är mycket som förändras i vår tid, naturen, städer, ja hela landskapet. Platser där tiden står still blir alltmer ovanliga. Men en gravsten är något bestående. Inte för evigt, men under mycket lång tid. Därför blir den värdefull för organismer som tar god tid på sig att växa, som stenlevande skorplavar. Tillväxten hos till exempel vanlig kartlav är bara någon tiondels millimeter per år.

Lavar kan användas för att ta reda på hur gammal en gravsten med okänd ålder är. Genom att mäta lavars storlek på gravstenar med känd ålder kan man få en bild av den årliga tillväxten. Ju större lavar desto äldre gravsten.

Vissa lavar växer bara på kalksten, andra bara på sura bergarter. Och vissa kan växa på båda!

Kartlav *Rhizocarpon* sp.
-på silikatsten

Vägglav *Xanthoria parietina*
-på kalksten

"Vi växer på gamla gravstenar. Tack för att vi får finnas kvar!"

Tänk om stenarna kunde tala! Vad tror du att de vill säga oss om just den plats du står på nu?
Hur såg den ut för 100 år sedan och hur tror du att den kommer att se ut om 100 år...?